

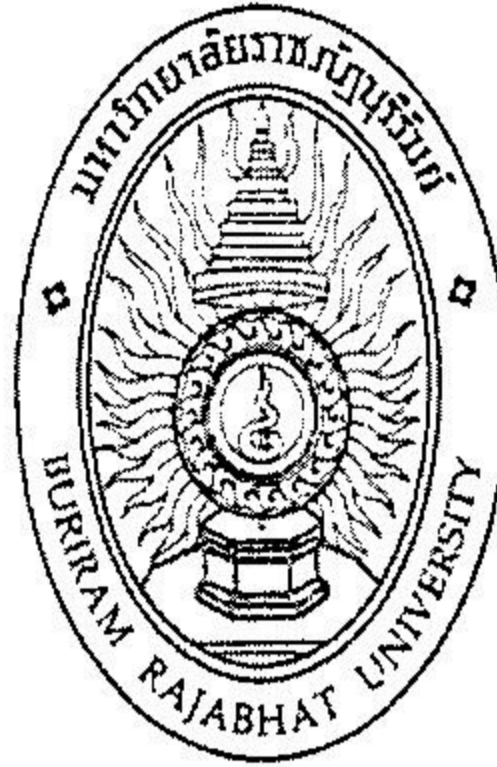
**การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู
ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว
อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์**

**การค้นคว้าอิสระ
ของ
มานิช แสงสว่าง**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**THE PARTICIPATION OF BASIC EDUCATION COMMITTEES
AND TEACHERS TOWARD THE DEVELOPMENT OF ANUBAL
NONGHONG SCHOOL IN SRAKAEW SUBDISTRICT,
NONGHONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Manoch Sangsawang

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2011

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	มาโนช แสงสว่าง		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ ประชัน คณะวัน	ที่ปรึกษาหลัก	
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์	
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูในโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาวิทยาลัย เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน จำแนกออกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และครู จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended Form) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.9869 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกประสบการณ์ให้นักเรียน รองลงมา คือ ควรมีมาตรการควบคุมการไปเล่นเกมของนักเรียนตามร้านเกม และจัดให้มีการสอนพิเศษนักเรียนที่อ่านไม่คล่องและเขียนไม่ได้เพิ่มเติม

TITLE The Participation of Basic Education School Committees and Teachers toward the Development of Anubal Nonghong School in Srakaew Subdistrict, Nonghong District, Buriram Province

AUTHOR Manoch Sangsawang

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

	Associate Professor Prajan Kanewan	Major Advisor
	Associate Professor Prasit Suvannarak	Co-advisor
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2011

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the participation of basic education school committees and teachers toward the development of Anubal Nonghong school in Srakaew Subdistrict, Nonghong District, Buriram Province in 4 aspects, including, academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration. The samples were 15 basic education school committees and 26 teachers in a total of 41 from Anubal Nonghong school, Srakaew Subdistrict, Nonghong District, Buriram Province under Buriram Primary Educational Service Area Office 3. The research instrument was a 3-part questionnaire, including, checklist rating scale, and opened form with its reliability at 0.9869. The statistics used in analyzing the data were percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows :

1. The participation of basic education school committees and teachers toward the development of Anubal Nonghong school in Srakaew Subdistrict, Nonghong District, Buriram Province both as a whole and each aspect was at "high" level. When considering each aspect, it was found that "budget administration" was the highest mean score, followed by "academic administration". In contrast the "personnel administration" was the lowest mean score.
2. The opinions and suggestions about the participation with the highest percentage were the local wisdom should be provided for training students, followed by playing games in

game shops of students should be controlled, and the special courses to literate students should be provided, respectively.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ดร. ชูเกียรติ จารัตน์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และดร. คำภีร์ภาพ อินธนู กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำการค้นคว้าอิสระ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ ดร. ผดุงชาติ ยังดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดร. ชำรงค์ นนท์ตา ศึกษานิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และคุณสุเวช เณรเกิด ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ที่ได้อนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและประสานงานในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณประชาชนทุกท่านที่ได้เสียสละตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แด่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาการ ตลอดจนชี้แนะคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

มาโนช แสงสว่าง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	8
	แนวคิดของการมีส่วนร่วม.....	8
	ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	9
	ความสำคัญของการมีส่วนร่วม.....	10
	ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	12
	รูปแบบของการมีส่วนร่วม.....	13
	องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม.....	16
	ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม.....	17
	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา.....	18
	วิธีการของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	18
	บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	19
	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
	คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
	วิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	21
	วิธีการเลือกประธานและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	21
	การดำรงตำแหน่งและการพ้นวาระของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	22
โครงการ โรงเรียนในฝัน	23
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	27
การบริหารงานวิชาการ	28
การบริหารงบประมาณ.....	31
การบริหารงานบุคคล.....	32
การบริหารทั่วไป	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการวิจัย	60
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	60
สรุปผลการวิจัย	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	66
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	66
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก.....	74
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	75
ภาคผนวก ข.....	78
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม.....	79
ภาคผนวก ค.....	80
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	81
ภาคผนวก ง.....	82
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	83
ภาคผนวก จ.....	88
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	89
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	94

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน	53
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	54
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ	55
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ	56
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ	57
7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนในด้านต่าง ๆ และเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาลังคม ในปัจจุบันสังคมได้ก้าวเข้าสู่ยุค โลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสื่อสาร โทรคมนาคมและเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนวัฒนธรรมต่างชาติ มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ซึ่งประเทศไทยในปัจจุบันตกอยู่ในภาวะที่ขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศมีแนวโน้มต่ำลง สถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาด้านการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) จัดลำดับความสามารถของการแข่งขันด้านวิชาการ ปรากฏว่าความสามารถด้านวิชาการของไทยอยู่ในลำดับที่ 44 จาก 49 ประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1-4) การศึกษาในปัจจุบันนี้ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่ห้าต่อจาก อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพของชีวิต และของสังคมให้เจริญงอกงาม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า มีความมั่นคงและยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองให้มีภูมิคุ้มกันเพียงพอที่จะรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน ทั้งด้านธรรมชาติที่มีผลจากภาวะโลกร้อน ด้านการเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ทั้งนี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูฝ่ายเดียว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนต้องร่วมมือกันทั้งด้านกระบวนการ นโยบาย ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติประถมศึกษาให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นในทุกโรงเรียนเพื่อร่วมมือกับครูพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษาซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 ซึ่งกล่าวว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน” และมาตรา 81 ยังกำหนดให้ “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

แห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ”

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้ปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว จะให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยกำหนดไว้ในมาตรา 24 ระบุให้ สถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประการที่สอง ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ประการที่สาม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ประการที่สี่ จัด การเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ประการที่ห้า ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และประการที่หก จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการ ประสานความร่วมมือกัน บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพและมาตรา 29 ยังระบุว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถาน ประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จัก เลือกรสรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน” นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหาร โดยกำหนดไว้ใน มาตรา 39 ระบุว่า “ให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานงบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” มาตรา 40 ระบุว่า “ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของ สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการสถานศึกษา” (สัญญา อภิบาลกุล. 2545 : 95)

ที่ผ่านมา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ได้ดำเนินการใน การพัฒนาโรงเรียนในด้าน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ในการจัดการบริหารการศึกษา โดย การประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้านทำการคัดเลือกตัวแทนที่จะมาทำหน้าที่ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในส่วนนี้คือส่วนที่เกิดปัญหา เพราะที่ผ่านมาผลของการคัดเลือก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะได้ตัวแทนที่เป็นผู้อาวุโสในชุมชน เมื่อมีการประชุมเพื่อ พิจารณาการบริหารด้านต่าง ๆ มักจะไม่ค่อยเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพ ของผู้เรียน จะปล่อยให้เป็นที่ของครูเพียงฝ่ายเดียว แม้กระทั่งครูเกือบครึ่งของจำนวนครู ทั้งหมดในโรงเรียนก็อยู่ในสภาพเดียวกัน คือ อะไรก็ได้ยังไม่ยอมมีส่วนร่วมที่จะพัฒนา ไม่ยอม ศึกษา ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ให้ทันกับเทคโนโลยีอันทันสมัยและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากความรู้ ความคิด ความ เคยชินเก่า ๆ สรุป คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู บางส่วน ยังไม่เข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตน ในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว การบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร ทั่วไป ซึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้านนั้น ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลายของทุกฝ่าย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ ชุมชน สังคมและประเทศชาติต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบล สระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาใช้ในการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เป็นไปตาม นโยบายของรัฐตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาปรับปรุง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ กำหนดขอบข่ายไว้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูในโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน จำแนกออกเป็น

- 2.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน
- 2.1.2 ครู จำนวน 26 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

3. **ตัวแปรที่ศึกษา** ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์บางคำ ดังต่อไปนี้

1. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคคล หรือคณะบุคคลปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียน

2. **การมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน** หมายถึง การมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

2.2 การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ปฏิบัติการเกี่ยวกับงบประมาณทุกชนิดและการตรวจสอบเพื่อให้มีความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมหรือดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการวางแผน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ

2.4 การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารและวางแผนจัดการศึกษา มีการอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตามและตรวจสอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด

3. **คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตามพระราชบัญญัติระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคณะบุคคลต่าง ๆ 8 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น 15 คน ประกอบด้วย

3.1 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ตัวแทนของผู้ปกครองนักเรียนตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.2 ผู้แทนครู หมายถึง ตัวแทนครูที่อยู่ในสถานศึกษานั้น

3.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ตัวแทนขององค์กรในชุมชน ที่มีตั้งอยู่ในท้องถิ่น ตำบลเป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือท้องที่ตำบลที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ต้องไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ตัวแทนของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมายซึ่งสถานศึกษาตั้งอยู่

3.5 ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ตัวแทนศิษย์เก่าที่เป็นผู้เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษา ต้องไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ หมายถึง ตัวแทนของพระภิกษุสงฆ์ และหรือตัวแทนขององค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่

3.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.8 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาที่มีหน้าที่บริหาร ซึ่งจะต้องเป็นกรรมและเลขานุการ เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สะท้อนความคิด แรงจูงใจ ในการพัฒนาสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งนำมติ ข้อคิดเห็น ที่ได้จากการประชุมไปสู่การปฏิบัติ

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ที่ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาล หนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
 - 1.1 แนวคิดของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
 - 1.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วม
 - 1.5 รูปแบบของการมีส่วนร่วม
 - 1.6 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม
 - 1.7 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
 - 2.1 วิธีการของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 - 2.2 บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.1 คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.2 วิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.3 วิธีการเลือกประธานและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.4 การดำรงตำแหน่งและการพ้นวาระของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.5 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. โครงการโรงเรียนในฝัน
5. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 5.1 การบริหารวิชาการ
 - 5.2 การบริหารงบประมาณ
 - 5.3 การบริหารงานบุคคล

5.4 การบริหารทั่วไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นมีมาตั้งแต่อดีต มนุษย์รวมตัวกันเพื่อร่วมกันคิดวางแผนที่จะต่อสู้กับธรรมชาติ การทำกิจกรรมใดก็ตามหากทำตามลำพังแล้วก็ยากที่จะประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้งานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย เพราะการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย (Involvement) การช่วยเหลือและการทำประโยชน์ (Contribution) และการรับผิดชอบ (Responsibility) ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่ผลักดันให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย เพราะในบางสถานการณ์หลายหัวดีกว่าหัวเดียว ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หลายสมองหลายความคิดดีกว่าความคิดเดียว (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2541 : 182)

สายพิณ เชื้อชูชาติ (2541 : 101) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีการให้คำปรึกษาและนำการพัฒนาโรงเรียนในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ

ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2543 : 47) แบ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน ทฤษฎีนี้เน้นการเป็นตัวแทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้เป็นหลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไปการเลือกตั้งโดยคะแนนลับและการประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจได้แก่บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามารับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามแนวความคิดของทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมไม่เฉพาะวัตถุประสงค์ต้องเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้คำปรึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมือง และการกระทำทางสังคมให้เด็กมีความรับผิดชอบนั้น คือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วม ถือว่าเป็นการคุกคามเสรีภาพ

ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2543 : 58) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโดยมีการปรึกษากับพวกที่ได้รับผลกระทบ กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจดังกล่าวมีความสำคัญกับตัวแปร ดังนี้
 1. ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
 2. การชักจูงและการประเมินผล การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ
 3. การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ อันมีผลมาจากการประเมิน
 4. การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 5. การกระทำตามการตัดสินใจ

พนัส หันนาคินทร์ (2545 : 67-68) ได้พูดถึงงานในหน้าที่ของกรรมการศึกษาว่าเป็นผู้ให้การแนะนำในการกำหนดนโยบายและทิศทางในการพัฒนาโรงเรียน การให้ข้อเสนอแนะในการจัดโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน การให้ข้อเสนอแนะในการช่วยเหลือการจัดกิจกรรมโรงเรียนตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน

สรุปได้ว่า แนวคิดในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียน คือแนวคิดในการคัดเลือกตัวแทน แนวคิดในการให้คำปรึกษา แนวคิดในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น แนวคิดในการกำหนดนโยบาย แนวคิดในการประเมินผล แนวคิดในการตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ อันมีผลมาจากการประเมิน เป็นต้น

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ประชาชนหรือคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม ได้มีการพัฒนาปัญญา ความรู้ ความสามารถ โดยแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม หรือสถานที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วม ได้มีผู้ให้ความหมายที่หลากหลาย และมีความแตกต่างกันไปตามความเข้าใจและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชน และประชาชนเข้ามามีส่วนตัดสินใจในกิจการใด ๆ ให้ความช่วยเหลือ และมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2543 : 47) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ประชาชนในชุมชนไม่ว่าเป็นรายบุคคลหรือองค์กรบุคคลเข้าร่วมจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและสนองความต้องการของชุมชน

ตำราญ หาญประเสริฐ (2544 : 67) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารแบ่งอำนาจให้กับผู้ร่วมงานในองค์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบร่วมกันและปฏิบัติงาน ร่วมแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ด้วยการระดมพลังสมอง พลังงานอย่างแข็งขัน

สมยศ นาวิการ (2545 : 78) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการของการให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และเชี่ยวชาญของพวกเขา ในการแก้ไขปัญหาของการบริหารที่สำคัญคือ อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่า ผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่ของการบริหารของพวกเขา ให้กับผู้ได้บังคับบัญชาและประการสุดท้ายต้องการให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การไม่เพียงแต่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

ชญญา อภิบาลกุล (2545 : 95) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าหมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลที่เข้าไปมีส่วนในองค์การดำเนินภารกิจร่วมกัน มีความเกี่ยวข้องจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิกและองค์การเพื่อให้เกิดผลทั้งตนเองและหน่วยงาน/องค์การ

อนันต์ หวะสุวรรณ (2545 : 23) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่าหมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคล เข้าร่วมในการทำงาน การตัดสินใจช่วยเหลือ สนับสนุน เสนอแนะ หรือวิธีการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ภูวคต หมั่นสีพรหม (2546 : 41) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคคล หรือคณะบุคคล ปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกันในองค์การ หรือหน่วยงานให้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะในการบริหาร

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องศึกษาเพราะในการดำเนินกิจกรรมใดก็ตามที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา และร่วมกันตัดสินใจ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ นั้นเป็นส่วนกระตุ้น และเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้ทำงาน ทำให้งานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สุรพล พุฒคำ (2544 : 62) ได้สรุปประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านบริบท การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่เกิดจากบุคคลในชุมชน ซึ่งมีความใกล้ชิดกับบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี ย่อมทำให้การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในชุมชนทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และยังเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนทั้งในด้านความคิดและปฏิบัติอย่างเต็มที่

3. ด้านจิตใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการพัฒนา ย่อมทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

สมยศ นาวิการ (2545 : 18) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม PM (Participative Management) ว่ามีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจในองค์การให้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น
3. ช่วยทำให้กำลังใจและความพอใจงานที่ทำมีมากขึ้น
4. ช่วยลดความเลื่อมซาการขาดงานและการออกงานน้อยลง
5. ช่วยในการติดต่อสื่อสารและการยุติความขัดแย้ง

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001 : 341) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของคณาจารย์ว่า จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงผลผลิตให้เพิ่มขึ้นได้ และยังกล่าวถึงข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูเป็นดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจ และมีความกระตือรือร้นเพื่อโรงเรียนเพิ่มขึ้น

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นสัมพันธภาพทางบวกที่จะทำให้ครูแต่ละคนเกิดความพึงพอใจกับอาชีพของครู

3. ครูจะชื่นชมครูใหญ่ที่ให้ครูมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4. ในการตัดสินใจที่ผิดพลาดอาจเป็นเพราะว่าเป็นการตัดสินใจที่ด้อยคุณภาพหรือเป็นเพราะครูใหญ่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา

5. ครูมิได้คาดหวังที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกกรณี และในความเป็นจริงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับมากนั้นก็มิบังเกิดผลดีด้วยเช่นกัน

6. บทบาทและหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งของครูและผู้บริหารจะเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของปัญหา

จากการศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังกล่าว สามารถสรุปความสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้ การดำเนินกิจกรรมใดก็ตามต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหาและร่วมกันตัดสินใจ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ลักษณะของการมีส่วนร่วม มีด้วยกันหลายลักษณะ ซึ่งทั้งครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรรับรู้หรือศึกษา เช่น การเป็นสมาชิก การเข้าร่วมประชุม การเป็นกรรมการ การเป็นประธาน หรือการมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม มีผู้กล่าว และสรุปไว้ คือ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 16) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาได้จากหลายมุมมอง ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ
 - 1.4 การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
 - 1.5 การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
 - 1.6 การมีส่วนร่วมในการประสานงาน
 - 1.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม
 - 2.1 การมีส่วนร่วมประชุม
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
 - 2.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
 - 2.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
 - 2.5 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
 - 2.6 การมีส่วนร่วมใช้แรงงาน
3. จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม
 - 3.1 ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม
 - 3.2 ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน
 - 3.3 ระดับของการมีส่วนร่วมแท้

4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม

4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง

4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

ไพรัช อรรถกามานนท์ (2545 : 9) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมตามแนวคิดใหม่ คือ 1) จะต้องมีความต่อเนื่องผสมผสานและทำไปพร้อมกันทั้งระบบ 2) มีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงไปช้า ๆ ตามธรรมชาติแต่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 3) เป็นกระบวนการสร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ทางทักษะการปฏิบัติ 4) ต้องการการยอมรับอย่างเปิดเผยจากทุกคนที่เกี่ยวข้อง และ 5) มีการรวมตัวกันทำกิจกรรมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียและความต้องการที่เหมือนกัน นอกจากนี้การทำกิจกรรมจะต้องอยู่ภายใต้แนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เสมอภาคและเท่าเทียม โดยที่ทั้งสองฝ่ายต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา วิธีการที่จะนำไปสู่แนวทางข้างต้นได้สิ่งสำคัญคือจะต้องมีการสื่อสารแบบสองทาง มิใช่ฝ่ายหนึ่งคิดอีกฝ่ายหนึ่งรับไปปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม แบ่งได้หลายลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะนั้นจะแบ่งออกเป็นขั้นตอน เพื่อแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นควรมีความต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และต้องมีการยอมรับอย่างเปิดเผยจากทุกคนที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วม มีหลายรูปแบบทั้งทางบุคคล ทางผลงาน ทางภาระงาน หรือทางการเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 21) จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วม 2 ประเภท คือ การมีส่วนร่วมทางตรง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงในการกระทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมทางอ้อม ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโดยทางอ้อมหรือผ่านตัวแทน

ชญญา อภิบาลกุล (2545 : 48) ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา
2. ด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการ
3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร
4. ด้านผลงานของสถานศึกษา
5. ด้านพฤติกรรมของครูผู้สอน

สุรพล พุฒคำ (2544 : 62) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ได้ดังนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากบุคลากร สามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วม

- 1.1 การมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล
- 1.2 การมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ
- 1.3 การให้พนักงานทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานมีส่วนร่วม

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากผลงาน สามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วม

ได้ดังนี้

- 2.1 การให้คำปรึกษาหารือหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน
- 2.2 การเข้าร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
- 2.3 การเข้าร่วมในการปฏิบัติงาน
- 2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาภาระงาน สามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วม ได้

ดังนี้

- 3.1 การมีส่วนร่วมนอกเหนือภาระงานที่ตนรับผิดชอบ
- 3.2 การมีส่วนร่วมในขอบเขตภาระงานที่ตนรับผิดชอบ

ไพรัช อรรถกามานนท์ (2545 : 20-29) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถจำแนกได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในฐานะปัจเจกบุคคล หมายถึง การที่บุคคล พ่อแม่ ผู้ปกครอง คนในชุมชน ท้องถิ่น ได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ

1.1 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้จัดการศึกษา บุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น สามารถเป็นผู้จัดการศึกษาได้โดยตรง (มาตรา 12) โดยจัดในรูปองค์กรต่าง ๆ เข้ามาดำเนินการและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การเรียน (มาตรา 18)

1.2 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง กฎหมายได้กำหนดให้มีหน้าที่จัดให้บุตร หรือผู้ที่อยู่ในความดูแลให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว (มาตรา 11) ถ้าบิดา หรือผู้ปกครองจัดการศึกษาให้แก่บุตรหรือผู้ที่อยู่ในความดูแลดังกล่าวแล้วจะได้รับการสิทธิประโยชน์ คือ ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ ความสามารถ นอกจากนี้รัฐยังให้เงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบครัวจัดให้ ตลอดจนได้รับการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 13)

1.3 การมีส่วนร่วมในฐานะกรรมการในคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจำแนกได้ 2 ฐานะ คือ ในฐานะผู้แทนขององค์กร เช่น ผู้แทนองค์กรอื่น และในฐานะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 การมีส่วนร่วมในฐานะทรัพยากรบุคคล โดยให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57)

1.5 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือทั่วไป เช่น การร่วมเป็นครูช่วยสอนในวิชาที่มีประสบการณ์ การมีส่วนร่วมในระดับการบริหารและการตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมเสนอแนะ เมื่อมีการประชุม การร่วมเป็นวิทยากรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนด้านทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน

2. การมีส่วนร่วมในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทดังนี้

2.1 บทบาทในฐานะผู้จัดการศึกษา เช่น การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2.2 บทบาทในฐานะผู้ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ได้แก่

2.2.1 การสนับสนุนด้านงบประมาณ สบทบกับงบประมาณของแผ่นดินที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุน

2.2.2 การมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพอนามัยของนักเรียน

2.2.3 การให้บริการสงเคราะห์ ในเรื่องอาหารกลางวัน เสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียนทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนในพื้นที่ สบทบกับที่รัฐอุดหนุนให้

2.2.4 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามความต้องการของชุมชน

2.2.5 การตรวจสอบคุณภาพและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยสภาท้องถิ่น

2.2.6 การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกจากสำนักงานเขตให้แก่สถานศึกษา

2.2.7 การส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้มีระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียน เพิ่มอำนาจในการกำกับ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตลอดจนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ชุมชนสามารถใกล้ชิดและใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งบริการชุมชน

จากการศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วม พอสรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับลักษณะและจุดประสงค์ของงานที่ดำเนินการ ต้องมีการวางแผน มีการดำเนินกิจกรรม ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคล หรือองค์กรหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นอาจจะเป็นการมีส่วนร่วมทางตรง มีส่วนร่วมทางอ้อม มีส่วนร่วมแบบชายขอบ คือมีส่วนร่วมน้อย มีส่วนร่วมเป็นบางส่วน หรือมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของงานนั้นประสบความสำเร็จ และเมื่อดำเนินกิจกรรมแล้วก็ต้องประเมินผลของงานต่าง ๆ นั้นด้วย

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม คือการแบ่งสรรอำนาจและการได้รับในสิ่งที่ต้องการ ในการดำเนินการ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกคนที่ร่วมงาน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางาน ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีต่อกัน

กาญจนา แก้วเทพ (2540 : 129) ได้วิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักพัฒนา และประชาชนในการทำงานร่วมกันตามแนววัฒนธรรมว่า ความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันของนักพัฒนาและประชาชนต้องมีลักษณะเฉพาะตัว คือมีความสัมพันธ์แบบ Partnership อันมีองค์ประกอบย่อย 3 ลักษณะ คือ

1. Interdependence เป็นลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกัน เพราะฉะนั้นถ้าผลงานพัฒนาออกมาไม่ดี ก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งสองฝ่าย
2. Balance เป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เสมอภาคกัน
3. Partner เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ผลประโยชน์ไม่ขัดแย้งกัน หากแต่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

ศิริกาญจน์ โกลุม (2542 : 18) กล่าวถึง องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมว่า มี 3 ประการ คือ

1. การแบ่งสรรอำนาจและการได้รับทรัพยากรที่ขาดแคลนหายาก
2. การมีความพยายามอย่างจริงจัง โดยกลุ่มคนที่จะควบคุมชะตาชีวิตของตนเองและปรับปรุงสภาพที่เป็นอยู่
3. การเปิดโอกาสให้บุคคลที่อยู่ในกลุ่มชั้นล่าง (From below) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

จากการศึกษาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย การแบ่งสรรอำนาจและการได้รับทรัพยากรที่ขาดแคลนหายาก การมีความพยายามอย่างจริงจัง การเปิดโอกาสให้บุคคลที่อยู่ในกลุ่มชั้นล่าง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และเป็นลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน รับผิดชอบร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การที่ทุกคนในทีมงานได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ย่อมเกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน และต่องาน มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานทำให้ผลงานสำเร็จด้วยดี ทีมงานมีคุณภาพ

สมยศ นาวิการ (2545 : 54) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและขวัญกำลังใจ ลดการขาดงาน และลดความสูญเสียต่างๆ ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ ได้ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารมีความราบรื่นมากขึ้น
3. ความผูกพันของสมาชิกต่อองค์กรมีมากขึ้น
4. มีความไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
5. การบริหารผู้ใต้บังคับบัญชามีความง่ายขึ้น
6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพที่ดีขึ้น
7. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น
8. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพทำได้ง่าย

ไพรัช อรรถกามานนท์ (2545 : 23) กล่าวว่า ประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายร่วมกันจัดการศึกษาคือ

1. ชุมชนมีความภาคภูมิใจเป็นเจ้าของสถานศึกษา
2. ชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมจากสถานศึกษา
3. ใช้สถานศึกษาเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ
4. ชุมชนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์
5. ชุมชนช่วยเหลือดูแลความประพฤติและความปลอดภัยของนักเรียน
6. สถานศึกษาและชุมชนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างเต็มที่ เช่น ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาเด็กหนีเรียน เป็นต้น

7. ช่วยลดความเข้าใจผิดหรือความขุ่นมัวอันเกิดขึ้นได้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
 สรุป ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ทำให้การบริหารงาน การปฏิบัติงานในทุกๆ
 กิจกรรมดำเนินไปด้วยดี ลดการขาดงาน ลดความสูญเสียต่างๆ เกิดความเข้าใจในหน้าที่ของตนเอง
 เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างองค์กรและชุมชนให้
 ความเชื่อถือ ให้การสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ เกิดความเข้าใจในปัญหาร่วมมือกันแก้ปัญหาให้
 พบความสำเร็จ ผลงานดี มีคุณภาพ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

วิธีการของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ชุมชน หมายถึงที่ที่คนมาชุมนุมอยู่ร่วมกัน ในที่นี้หมายถึงชุมชนที่อยู่รอบๆ โรงเรียน
 ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียน
 ในแต่ละชุมชนย่อมมีวิสัยทัศน์ ความต้องการ และปัญหาที่แตกต่างกัน

อุทัย คุลเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540 : 93-94) กล่าวถึง กระบวนการเกิด
 และดำเนินการความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชน อาจเริ่มจากลำดับขั้น ดังนี้

1. แสวงหาระบบหรือกลไกที่จะสร้างหรือพัฒนาบุคลากร ให้มีทัศนคติและวิสัยทัศน์
 ที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน หรือเพื่อ
 ปรีกษาหารือร่วมกัน ระหว่างผู้ที่มองเห็นประเด็นปัญหา หรือมีวิสัยทัศน์ร่วมกันอยู่แล้ว
2. เมื่อผ่านการปรึกษาหารือและมองเห็นปัญหาร่วมกันแล้ว ก็ขยายไปสู่การร่วมคิด
 วิเคราะห์ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และวางแผนกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การร่วมมือกันจัดกิจกรรม
 พัฒนาต่าง ๆ ที่จะช่วยแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ และพัฒนาเจตคติ ความสามารถ สติปัญญาของ
 บุคคล เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และเกิดบูรณาการในการศึกษาของชุมชน
3. จัดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการจัดการตามกิจกรรมที่กำหนด โดยมี
 การสรุปประเมินผลการดำเนินการร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมและความรู้ใหม่
 อย่างต่อเนื่อง
4. แสวงหาแนวทางของการขยายความคิด กิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่ประชาชนในชุมชน
 เพื่อขยายการมีส่วนร่วมให้ทั่วถึง และผลักดันให้เกิด โครงสร้างของกิจกรรมแบบแนวร่วมอย่าง
 ต่อเนื่องในชุมชน
5. สำรวจหารูปแบบ และระบบของความร่วมมือและความสัมพันธ์กันภายนอกชุมชนที่
 จะพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อความเข้มแข็งของบุคคล โรงเรียน และชุมชน เช่น เครือข่ายงาน
 พัฒนาในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นบูรณาการ

วินัย คิสสงค์ (2550 : 49) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่า วิธีการของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการ ที่ต้องการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างหรือพัฒนาบุคลากรของชุมชน ให้มองเห็นประเด็นปัญหาาร่วมกัน กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา วางแผนกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม สรุปและประเมินผล ขยายการมีส่วนร่วม และหารูปแบบของความร่วมมือเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของท้องถิ่นและชุมชน

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะ ทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ เพราะการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะ ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาเกิดผลดีต่อผู้เรียนทำให้ ได้ผู้เรียนที่ดี มีคุณภาพซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญที่จะมาช่วยกันพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สุวรรณค์ วรอินทร์และทิพวัลย์ คำคง (2545 : 29) กล่าวว่า ชุมชนมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางของการกระจายอำนาจทางการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดความต้องการในการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน
2. เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา โดยเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้

2.1 ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความร่วมมือในการจัดการกระบวนการเรียนรู้กับสถานศึกษา เช่น เป็นวิทยากร เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ ตลอดจน สนับสนุนทางการเงิน กำลังคน และวัสดุอุปกรณ์

2.2 ตรวจสอบผลการดำเนินการในการจัดการศึกษา โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

สาคร คุณชื่น (2543 :150) ได้ศึกษาบทบาทของชุมชน คือคณะกรรมการสถานศึกษา ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ในการแสวงหาภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยการสำรวจชุมชนและการสนับสนุนการให้ความร่วมมือในการพาไปศึกษาตามแหล่งประกอบอาชีพของปราชญ์ท้องถิ่น

สรุปได้ว่า บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน และการตรวจสอบผลการดำเนินการดำเนินงานของสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 5 และมาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 และมาตรา 38 ตลอดจนกฎกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 5 และมาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 และมาตรา 38 กล่าวถึงคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า

1. ประธานกรรมการและกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกินกว่า 3 แห่งขึ้นไปในเวลาเดียวกัน และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น
2. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ต้องเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น
3. กรรมการที่เป็นผู้แทนครู ต้องเป็นครูในสถานศึกษานั้น
4. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน ต้องเป็นผู้แทนชุมชนหรือองค์กรที่มีประชาชนรวมตัวกันไม่น้อยกว่าสิบห้าคน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน โดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีผลงานที่หน่วยงานเกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับรอง และมีที่ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือท้องที่ตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

5. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมายซึ่งสถานศึกษาตั้งอยู่

6. กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้น ไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

7. กรรมการที่เป็นพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนา ต้องเป็นพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น อยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่

8. ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษานั้น

วิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตรา 5 และมาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 และมาตรา 38 กำหนดให้บุคคลแต่ละประเภทเสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการ จากนั้นให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือแต่ละประเภท ดังนี้

ประเภทสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน ผู้แทนครู จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน ผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนา จำนวน 1 รูปหรือ จำนวน 1 คน

ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน ผู้แทนครู จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน ผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนา จำนวน 2 รูปหรือ จำนวน 2 คน

วิธีการเลือกประธานและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตรา 5 และมาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 และมาตรา 38 กำหนดให้ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันเลือกประธานกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อจากนั้นให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเสนอรายชื่อผู้ได้รับการสรรหาและได้รับการคัดเลือกเป็น

ประธานกรรมการ ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการ

การดำรงตำแหน่งและการพ้นวาระของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 5 และมาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 และมาตรา 38 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ และการพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อมเสียต่อสถานศึกษาหรือหย่อนความสามารถ เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดและพ้นจากการเป็นพระภิกษุเฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพระภิกษุ

ในกรณีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหาเลือกและแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการก็ได้ ให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุและหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระ และให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ามารับหน้าที่

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

1. กำกับการดำเนินงานกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
3. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการโรงเรียนในฝัน

ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 8-9) โดยนายกรัฐมนตรีห่วงใยการศึกษาของไทย ที่เด็กได้รับการศึกษาแล้วคิดและวิเคราะห์ ไม่เป็น ไม่รักการอ่านอ่านหนังสือหรืออ่านข่าวแล้วคิด วิเคราะห์ไม่ได้จึงจำเป็นต้องฝึกการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดเวลา คิดให้เท่าทัน โลกอนาคต ที่จะเกิดขึ้นการเรียนการสอนต้องทำให้เด็กเติบโตด้วยความ เชื่อมมั่นมีระบบที่ทำให้สามารถพัฒนาตัวเองตลอดเวลา และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพสูงสุดเพิ่ม มูลค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้นโดยมีการบูรณาการเกิดขึ้นทุกปี ที่จะทำให้เด็กรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่ต้องปลูกฝังให้ “เป็น” เพื่อไว้ใช้ค้นคว้าหา ความรู้ตลอดชีวิตทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแสดงออกและนำเสนอในเชิงสร้างสรรค์ เจตนารมณ์ดังกล่าวจะบรรลุผลได้เด็กต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพมาตรฐาน แต่โรงเรียนดังกล่าวมีไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอำเภอในชนบทห่างไกล ซึ่งคนยากจนต้องเรียนในเขตพื้นที่และเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 และกระทรวงศึกษาธิการได้ พัฒนาแนวคิดและดำเนินโครงการ ต่อไป โดยมีหลักการและความเชื่อว่าการศึกษสามารถ เปลี่ยนแปลงสถานภาพจากคนจนไปเป็นคนรวยได้ หากได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีพื้นฐาน การเรียนรู้ที่ดี ที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต จะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็น แรงงานที่มีคุณภาพเป็นแรงงานที่มีฝีมือมีรายได้และคุณภาพชีวิตสูงขึ้น สามารถ หลุดพ้นวงจรความ ยากจนได้อันเป็นความมุ่งมั่นของรัฐบาล โดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่ประชาชนใฝ่ฝัน

อยากให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนดีที่มีคุณภาพ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน จะช่วยสานฝันให้เป็นจริงได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานให้ทั่วถึงทุกอำเภอเพื่อให้เด็กและเยาวชนในชนบทมีโอกาสเข้ารับการศึกษามีคุณภาพอันเป็นพื้นฐานให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดให้เท่าทันโลกอนาคตที่จะเกิดขึ้นทำให้เด็กเติบโตด้วยความเชื่อมั่นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เจริญเติบโตด้วยความพร้อมอย่างสากล ให้เป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนอนาคตของชาติให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี

ลักษณะโรงเรียนในฝัน

1. จัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐานปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แข่งขันได้ในระดับสากล ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานชาติ สามารถพัฒนาสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย จัดบรรยากาศการเรียนรู้ เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. เป็นตัวอย่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับอำเภอที่มีคุณภาพมาตรฐาน เทียบเคียงกับโรงเรียนชั้นนำเป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วม

3. มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพบริหารคุณภาพทั้งระบบ มีความคล่องตัว รวดเร็ว ทันสมัย มีผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพและมีจำนวนเพียงพอ

4. มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สามารถเป็นต้นแบบเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดจนช่วยเหลือพัฒนาชุมชนและเกื้อหนุนซึ่งและกัน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนเข้มแข็ง

5. มีเครือข่ายการสนับสนุน มีกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งทดลองสาธิต และฝึกอบรมครูของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

6. สื่อและเทคโนโลยีทันสมัยเพียงพอ เป็นระบบเครือข่ายและเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน

7. เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นๆ นำนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยไปพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐานและเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป้าหมาย

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คัดเลือกอำเภอละหนึ่งโรงเรียน จำนวน 795 อำเภอ 81 กิ่งอำเภอ และ 45 เขตในกรุงเทพมหานคร ได้ 921 โรงเรียน
2. โครงการฯ เริ่มนำสู่การปฏิบัติ 1 ตุลาคม 2546
3. โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน จะพัฒนาทุกโรงเรียนให้เต็มรูปแบบภายในเวลา 3 ปี

วิธีดำเนินการ

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบการดำเนินงาน
2. ระดมความคิดกำหนดแนวคิดพื้นฐานโครงการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมการนำสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบแต่ละเรื่อง
 - 2.1 การคัดเลือกโรงเรียน โดยมีเกณฑ์ที่ชัดเจนจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกลางเดือนพฤษภาคม 2546 เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาก่อนนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด พิจารณามอบหมายให้นายอำเภอร่วมกับชุมชนพิจารณาคัดเลือกอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
 - 2.2 จัดทำแผนพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ต้องการในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฝัน ให้บรรลุผลตรงตามเป้าหมายและทันเวลา โดยใช้ระบบเครือข่ายร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา และโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
 - 2.3 จัดแผนประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ของโครงการให้สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนของสังคมรับทราบอย่างต่อเนื่อง สร้างความน่าสนใจของโครงการ และสื่อให้ภาคเอกชนรับรู้และตอบรับเข้ามาสนับสนุนเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วม เป็นเจ้าของโครงการฯ ให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย จะแล้วเสร็จและดำเนินการภายในเดือนพฤษภาคม
 - 2.4 ร่างโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัวการบริหารสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการหลักสูตร มาตรฐานด้านกระบวนการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ในการพัฒนาระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และชุมชน และผู้สนับสนุน
 - 2.5 การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น และเชิญชวนเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษางบประมาณดำเนินการและค่าใช้จ่าย ในการบริหาร โดยคำนึงถึง จำนวนนักเรียนและ จำนวน ครู : นักเรียน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการประสานหารือเกี่ยวกับ

วิธีการงบประมาณให้ได้ข้อมูลก่อน เพื่อประมาณการงบประมาณให้ชัดเจนให้เหมาะสมต่อการพัฒนา

2.6 จัดทำแผนเพื่อวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อวางระบบ ICT ของโรงเรียนเป้าหมายและระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้ง 921 โรงเรียนให้แล้วเสร็จทันเวลาตามเป้าหมายที่จะดำเนินการ ทั้งนี้เน้นการใช้ ICT เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

2.7 กำหนดวิธีการกำกับ ติดตามและประเมินผลทั้งการพัฒนาผู้บริหาร ครู โรงเรียนและคุณภาพนักเรียนเป็นการประเมินผลเชิงวิจัยเพื่อพัฒนา โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จและตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานด้านต่างๆ ตามมาตรฐานและเอกลักษณ์ของแต่ละโรงเรียน / แต่ละอำเภอ ทำให้เห็นคุณค่าที่เป็นพลวัตและเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือของการจัดการเปลี่ยนแปลงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กรด้วยความเต็มใจทุกภาคี (ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง กรรมการ โรงเรียน ชุมชน ผู้ประเมิน และอื่น ๆ) มีความเป็นอิสระที่จะสร้างสรรค์ มีเอกภาพเชิงเป้าหมาย โดยแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

2.8 จัดทำแผนผังความคิด ในการสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียนในโครงการของสถาบันราชภัฏ สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การดำเนินงาน

กระบวนการ / กิจกรรมต่างๆ จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบ และจะแล้วเสร็จ ภายใน 3 เดือน เพื่อสามารถเริ่มโครงการ 1 ตุลาคม 2546 ได้ตามเป้าหมาย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการนโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กและเยาวชนไทยในชนบทมีโอกาสดำเนินการศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพ รักการอ่าน เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถพัฒนาให้พึ่งตนเองได้ และเติบโตเป็นคนมีคุณภาพของประเทศ

2. มีโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกระจายทั่วถึงทุกอำเภอ ทำให้เด็กไทยเติบโตด้วยความเชื่อมั่นและรักชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 8-9)

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพิจารณาถึงขอบข่ายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในแต่ละด้านในที่นี้เป็นการพิจารณาโดยใช้แนวทางจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุไว้ในมาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาโดยตรง”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 44) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กำกับ 2) ส่งเสริม และ 3) มีอำนาจอื่นตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงานดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หมายถึงการกำกับให้สถานศึกษาดำเนินงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อำนาจหน้าที่ในการกำกับดำเนินงานของสถานศึกษา หลายคนเปรียบเทียบว่ามีหน้าที่คล้ายกรรมการกำกับเส้น (Lineman) ในกีฬาฟุตบอล คือ กรรมการกำกับเส้นไม่ใช่ผู้ตัดสิน และไม่ใช่ตัวนักกีฬาฟุตบอลในสนาม ไม่มีสิทธิเป่านกหวีด ไม่มีสิทธิ์เตะฟุตบอลในขณะที่มีการแข่งขัน เพราะคนมีสิทธิเป่านกหวีดคือกรรมการตัดสิน (Referee) คนมีสิทธิ์เตะฟุตบอล คือ นักกีฬาของทั้งสองทีม ส่วนกรรมการกำกับเส้นมีสิทธิ์และหน้าที่ในการยกธงเมื่อผู้เล่นไม่ปฏิบัติตามกติกา เมื่อกรรมการกำกับเส้นยกธง กรรมการตัดสินก็จะเป่านกหวีดยุติการแข่งขันชั่วคราวก่อนเริ่มเล่นใหม่ ซึ่งโดยบทบาทนี้คณะกรรมการสถานศึกษาต้องคอยกำกับสถานศึกษาโดยการติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษารวมทั้งให้ความเห็น ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการเป็นไปตามกฎกติกา ได้แก่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และ นโยบายดังกล่าว คณะกรรมการสถานศึกษาต้องแจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการ หากสถานศึกษายังไม่ดำเนินการ คณะกรรมการต้องเสนอความเห็นไปยังกรรมการตัดสิน (เป่านกหวีด) ซึ่งได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาสั่งการหรือแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

2. อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถบริหารการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง และจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ศรัทธา เชื่อถือของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น

3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่า ด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพิจารณาเช่นนี้เพื่อเป็นการสะดวกต่อการศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่พึงจะมีขึ้นสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้น ขอบข่ายอำนาจหน้าที่การบริหารสถานศึกษาจึงจะพิจารณาใน 4 ด้าน ต่อไปนี้

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาในแต่ละด้านจะมีรายละเอียดเป็นประการใด ควรที่จะได้ทบทวนดูจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเสียก่อนอันเป็นการพิจารณาในบริบททั่วไป ดังนี้

การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเรื่องชี้วัดถึงความสำคัญและความสามารถของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการคืออะไร พิจารณาได้ดังนี้

ความหมายของการบริหารวิชาการ

ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2540 : 105) กล่าวว่า งานบริหารวิชาการเป็นงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การบริหารวิชาการ คือการจัดการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการนี้มีผู้พิจารณาไว้ในหลายประการด้วยกัน คือ

จิระพันธ์ เตมะ (2542 : 65-66) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตเมือง ของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย ไว้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียน จะต้องวางแผนและบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตร การศึกษา และนโยบายพิเศษอื่น ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น

1. จัดทำจุดมุ่งหมายและเป้าหมายการบริหารประจำโรงเรียน
2. กำหนดรายวิชาเลือกตามที่หลักสูตร เปิด โอกาสให้ทางโรงเรียนเลือกตามความเหมาะสมของบริบทโรงเรียน
3. วางแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน ชั้นเรียน รายวิชาและนักเรียน รายกลุ่มหรือรายบุคคลแล้วแต่กรณี
4. สรรหาปัจจัยทางการเรียนการสอน และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร
5. บริหารกิจกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนในโรงเรียน
6. นำผลการเรียนมาวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหา หรือส่งเสริมการเรียนการสอน ในโรงเรียน
7. กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 17-19) กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดงานดังนี้
 - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัด ปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
 - 1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึด โครงการสอน เป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไป ด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

- 2.1 การจัดตารางสอน เป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจน

ผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอน ให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้นๆ เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่งานดังต่อไปนี้

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้า

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

3.4 การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการที่ใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่นำเสนอมานี้ จะเห็นได้ว่า ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษามีเป็นจำนวนมาก และเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาในที่นี่สามารถสรุปให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาในด้านวิชาการ ดังนี้

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจ

ในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความ เข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้ อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของการบริหารวิชาการใน สถานศึกษามีเป็นจำนวนมาก และเป็นบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสถานศึกษาในที่นี้ สามารถสรุปให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาในด้านวิชาการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 88-99)

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กรหน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงบประมาณ

วิศิษฐ์ กมลานนท์ (ม.ป.ป. : 13) กล่าวว่า การงบประมาณ หมายถึงการจัดทำ

งบประมาณ การจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางด้านการเงินและทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 19) ให้ความหมายของ การบริหารงบประมาณว่า งบประมาณเป็นแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ บรรลุถึง เป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแล การดำเนินงานได้อีกด้วย

ขอบข่ายอำนาจหน้าที่หรือภารกิจของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อตัวผู้เรียน จะเห็นได้ว่าขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของ การบริหารงบประมาณในสถานศึกษามีเป็นจำนวนมาก และเป็นบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ของสถานศึกษา ในที่นี้ สามารถสรุปให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาในด้านงบประมาณ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 22)

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็น เรื่องที่มีความสำคัญและปฏิบัติได้ยาก ดังนั้น จึงต้องแสวงหากคนที่มีความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นได้ทำงานได้อย่างดีที่สุด

ความหมายของการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล ในที่นี้คือการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดความ คล่องตัว มีอิสระภายใต้ระเบียบกฎหมาย เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ให้ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เสนาะ ดิเขาว์ (2540 : 8) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้คน ใช้คน และบำรุงรักษาคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม นั้น คือหน้าที่ทางด้านการรับสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาตัวบุคคลการรักษาระเบียบ วินัย การให้สวัสดิการและการโยกย้าย เปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2541 : 3) กล่าวว่า การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียนนับตั้งแต่การสรรหา การมอบหมายงาน การพัฒนา การบำรุงขวัญ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ และการให้ออกจากงาน

ฟลิปโป (Edwin B. Flippo. 1976 : 4-5) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล คือการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน การพัฒนา การให้ค่าตอบแทน การบริหารในภาพรวม และการบำรุงรักษาบุคลากรเพื่อให้เขาได้สร้างสรรค์งานตามวัตถุประสงค์ให้กับองค์การ บุคคลและสังคม

ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของการบริหารงานบุคคล

อำนาจหน้าที่หรือขอบข่ายภารกิจของการบริหารงานบุคคลนี้ มีผู้พิจารณาไว้ในหลายประการด้วยกัน

เคสเทลโล และคนอื่น ๆ (Castallo et al. 1992 : 10-13) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลใน โรงเรียนได้นำหลักในการบริหารงานบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชนมาใช้ด้วย และได้จำแนกอำนาจหน้าที่ของการบริหารบุคคลในโรงเรียน พิจารณาได้ดังนี้

1. การวางแผนงานบุคคล
2. การสรรหา
3. การคัดเลือก
4. การปฐมนิเทศ
5. การพัฒนาบุคลากร
6. การกำหนดแนวปฏิบัติของบุคลากร
7. การให้ผลตอบแทน
8. การเจรจาต่อรองและการทำสัญญาจ้างบุคลากรในโรงเรียน
9. เงื่อนไขการจ้างงานและข้อปฏิบัติต่าง ๆ
10. การจัดทำข้อมูลบุคลากรหรือทะเบียนประวัติบุคคล
11. กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานโรงเรียน
12. การให้อำนาจแก่ครูผู้สอน
13. การวางแผนนโยบายและแนวปฏิบัติ
14. ความก้าวหน้าในอาชีพ

บีช (Beach. 1980 : 52-58) กล่าวว่า ขอบข่ายภารกิจของการบริหารงานบุคคลแบ่งออกได้ดังนี้

1. การจ้างงาน
2. การโยกย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง และการให้ออกจากงาน
3. การฝึกอบรมและพัฒนา
4. การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน
5. การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพและความปลอดภัย
6. วินัยและการให้ออกจากงาน
7. แรงงานสัมพันธ์
8. ผลประโยชน์เกี่ยวกับลูกและบริการ
9. การวางแผนองค์การ
10. การพัฒนาองค์การ
11. การวางแผนงานบุคคล
12. ความเสมอภาคในการทำงาน
13. การวิจัยด้านบุคลากร
14. ระบบข้อมูลสารสนเทศบุคลากร

เสนาะ ตีเขาว์ (2540 : 24-30) กล่าวถึงหน้าที่ของการบริหารงานบุคคลพิจารณาได้ใน 2

ส่วนคือ

1. หน้าที่เกี่ยวกับองค์การ ได้แก่ การริเริ่มและการกำหนดนโยบายทางด้านบุคคล การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารคนแก่ผู้เกี่ยวข้องในองค์กร การให้บริการเกี่ยวกับงานบุคคล และการควบคุมการบริหารหรือการปฏิบัติงานทางด้านบุคคล

2. หน้าที่เกี่ยวกับบุคคล ได้แก่

- 2.1 การวางแผนกำลังคน
- 2.2 การจ้างงาน เช่น การสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง เป็นต้น
- 2.3 การโยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง และให้ออกจากงาน
- 2.4 การอบรมและพัฒนา
- 2.5 การบริหารค่าตอบแทน
- 2.6 สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน
- 2.7 ประโยชน์และบริการพนักงาน
- 2.8 การรักษาระเบียบวินัย
- 2.9 แรงงานสัมพันธ์
- 2.10 การวางแผนจัดองค์การ

2.11 การวิจัยงานบุคคล

อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาด้านการบริหารบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสรภาพได้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของการบริหารบุคคลใน สถานศึกษามีเป็นจำนวนมาก และเป็นบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสถานศึกษา ในที่นี้ สามารถสรุปให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาด้านการบริหารบุคลากร ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากการเป็นครู

การบริหารทั่วไป

การบริหาร โรงเรียนมีภารกิจหน้าที่ที่ต้องดำเนินการในหลายด้าน เช่น ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านโรงเรียนกับชุมชน การจัด โรงเรียน งานสารบรรณ ฯลฯ

ภารกิจหน้าที่ในแต่ละด้านย่อมมีลักษณะเฉพาะตามการแบ่งส่วนงานนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในบางกรณีมีภารกิจหน้าที่ในด้านย่อย ๆ ที่แตกต่างกันอยู่หลายด้าน ดังนั้นจึงมีการรวมภารกิจ หน้าที่ในด้านย่อย ๆ เหล่านั้นเข้ามาอยู่ด้วยกัน และกลายเป็นภารกิจหน้าที่ในด้านใหม่ขึ้นมาซึ่งไม่ สามารถระบุให้เด่นชัดว่าเป็นด้านใดคั้งเช่นด้านวิชาการ เป็นต้น และภารกิจหน้าที่ในด้านใหม่นี้ ก็ยังเป็นภารกิจหน้าที่ที่ต้องมีการบริหารจัดการ จึงมักมีการเรียกชื่อภารกิจหน้าที่ในลักษณะนี้ว่าเป็น "การบริหารงานทั่วไป" หรืออีกกรณีหนึ่งก็อาจจะรวมเอาภารกิจหน้าที่ที่เห็นว่าเป็นด้านย่อย ๆ และไม่รู้จะจัดเข้าไปไว้ในภารกิจหน้าที่หลักด้านใดได้ ก็นำมารวมเข้าด้วยกันกลายเป็นภารกิจหน้าที่ ในด้านการบริหารทั่วไป เป็นต้น

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียน พบว่า การบริหารทั่วไป ของโรงเรียนจะรวมงานในด้านต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกันมากบ้าง น้อยบ้าง แล้วแต่มุมมองและเหตุผล ของนักวิชาการแต่ละคน และมักจะเรียกชื่องานในกลุ่มนี้ต่าง ๆ กันไป เช่น การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานธุรการ การบริหารงานด้านธุรการ หรือในบางกรณีก็เรียกชื่องานด้านย่อย ๆ เรียงต่อกันไปทำให้มีชื่อยาว เช่น งานบริหารธุรการ การเงิน อาคารสถานที่และบริการ เป็นต้น

ในที่นี้จะได้ทำการตรวจสอบแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับงานการบริหารทั่วไปหรือการบริหารงานธุรการ ถึงนิยาม ความหมายและขอบข่ายหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

ความหมายของการบริหารทั่วไป

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2540 : 164 : 199) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการทั่วไปหมายถึงงานที่เกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จำเป็นต้องปฏิบัติ ทั้งที่เป็นงานภายในและงานติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้นอันที่จริงแล้วงานธุรการในโรงเรียนเป็นงานทุกชนิดที่ไม่ใช่การสอน งานธุรการเป็นงานประจำที่ต้องทำอยู่ทุกวัน ไม่มีกำหนดเสร็จ ผู้ทำงานธุรการของโรงเรียนเปรียบเสมือนเป็นแม่บ้านของโรงเรียนนั้น ๆ

หวน พินธุพันธ์ (2541 : 59) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการ คือ การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ทั้งในด้านงานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานบุคคล และงานบริการทั่ว ๆ ไป เพื่อให้การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เราจึงมักเรียกให้เต็มรูปว่า “การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ”

พนัส หันนาคินทร์ (2545 : 325) กล่าวว่า การบริหารงานด้านธุรการ เป็นการบริการหน่วยต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการหรือที่ได้วางไว้แล้วโดยเหตุนี้เองเราจึงมักจะแปลไปว่างานบริหารของสถาบันก็คืองานธุรการนี้เอง จนบางครั้งเราเรียกผู้ช่วยครูใหญ่ที่ควบคุมงานธุรการว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายบริหาร

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2540 : 115) กล่าวว่า งานบริหารธุรการ การเงิน อาคารสถานที่และบริการ เป็นงานที่ช่วยสนับสนุนงานวิชาการ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีส่วนสัมพันธ์กับงานด้านนี้เป็นอันมาก

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่ไม่ใช่ภารกิจ หน้าที่หลัก แต่ก็มี ความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในการให้บริการแก่หน่วยต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการหรือที่ได้วางไว้

ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของงานบริหารทั่วไป

ภิญโญ สาธร (2540 : 340-360) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการโรงเรียนควรจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. งานธุรการ โรงเรียน ได้แก่

1.1 การจัดการ โรงเรียน (Organizing School)

1.2 กิจกรรมนักเรียน

1.3 บุคลากร

1.4 หลักสูตร แบบเรียน และอุปกรณ์อย่างอื่นที่เกี่ยวกับการสอน

1.5 กิจกรรมต่าง ๆ

1.6 งานธุรการ

2. งานสารบรรณ เป็นงานที่เกี่ยวกับหนังสือ นับตั้งแต่การคิด ร่าง เขียน แต่งพิมพ์ จัด จำ ทำสำเนา รับ บันทึก ย่อเรื่อง เสนอ สั่งการ ตอบ เก็บเข้าที่ และค้นหา

3. การจัดสำนักงานธุรการ โรงเรียน

4. การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณของโรงเรียน

5. บริการต่าง ๆ ของโรงเรียน

6. การเงินโรงเรียน

7. ทฤษฎีการเงินโรงเรียน

พนัส หันนาคินทร์ (2545 : 355-357) กล่าวว่า งานธุรการในโรงเรียนแบ่งออกเป็น

9 ประเภท คือ

1. งานสารบรรณ

2. งานการเงิน ได้แก่ งานควบคุมเก็บรักษา จัดทำงบประมาณการใช้จ่ายและหลักฐาน

การรับจ่ายเงิน

3. งานเกี่ยวกับการควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

4. งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปีได้แก่การตรวจสอบความต้องการที่จะใช้เงิน

ประเมินความต้องการออกเป็นตัวเงินให้ใกล้เคียงความจริง ปรับปรุงประมาณการจ่ายเงินให้เข้ากับเงินที่มี ขออนุมัติใช้เงินตามงบประมาณที่จัดทำไว้ต่อผู้มีอำนาจตามลำดับ เป็นต้น

5. งานเกี่ยวกับการทะเบียนและการรายงานต่าง ๆ

6. งานเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่

7. งานเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

8. งานด้านการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน

9. การบริหารงานบุคคลที่ไม่เกี่ยวกับการสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า งานบริหารทั่วไปมีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในหลายด้านด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการได้จัดแบ่งแตกต่างกันไป มากบ้าง น้อยบ้าง ในที่นี้จะได้จัดแบ่งขอบข่ายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของงานบริหารทั่วไปในสถานศึกษา โดยยึดตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 ที่ให้มีการกระจายอำนาจด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา นั่นคือจะยึดหลักที่ว่า ภารกิจหน้าที่ที่ไม่อาจจะจัดเข้าไว้ในภารกิจหน้าที่หลักด้านอื่น ๆ ได้ (เช่น ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ) ก็นำมารวมเข้าด้วยกันกลายเป็นภารกิจหน้าที่ในด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ (พนัส หันนาคินทร์. 2545 : 355-357)

1. การดำเนินการธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 79) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา พบว่าคณะกรรมการศึกษามี ส่วนร่วมในการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงานและ การประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษา ได้แก่ เวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ถิ่นกำเนิดหรือมีที่พักอาศัยในท้องถิ่น การเป็นศิษย์เก่าการมี บุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียน การมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนและความห่วงใยต่อสวัสดิภาพเด็ก

สัมพันธ์ อุปลลา (2541 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัด ขอนแก่นพบว่า

1. ด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ คือ ร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่โรงเรียนจัดขึ้น ช่วยเหลือในการดำเนินการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับ การเรียนการสอน ส่วนการร่วมพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่นยังอยู่ในระดับ น้อย
2. ด้านงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” จำนวน 3 ข้อคือปกป้องดูแลนักเรียนให้พ้นจากภัยสาร เสพติด หรือภัยสังคมด้วยวิธีป้องกันที่เหมาะสม ช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมของ โรงเรียน เช่น กิจกรรมประเพณี คนตรี กีฬา และกระตุ้นนักเรียนสนใจ ใฝ่รู้ กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้
3. งานด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานบุคลากร ในลักษณะช่วยรายงาน ความประพฤติของครูให้โรงเรียนทราบเป็นครั้งคราว ร่วมค้นหาผู้มีความสามารถในท้องถิ่นเข้ามา ร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียน
4. ด้านงานธุรการ การเงิน พัสดุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” จำนวน 1 ข้อ คือ ร่วมบริจาคอุปกรณ์ แร่งงาน ที่สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน
5. ด้านงานอาคารสถานที่ที่มีสภาพการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ร่วมใช้อาคารสถานที่ประกอบพิธีกรรม กิจกรรมต่างๆร่วมรักษา ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ดูแลการใช้พื้นที่ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ สูงสุด
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับจาก

มากไปหาน้อยคือ ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมร่วมชุมชนทางด้านศาสนา ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน เห็นความสำคัญของ โรงเรียน และพัฒนาโรงเรียน โดยเข้ามาช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์

7. ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยตรง พบว่า ชุมชนเข้าใจว่าการจัดการศึกษา เป็นของ โรงเรียนเท่านั้น โรงเรียนไม่เปิดโอกาสหรือประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน ได้ทราบว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ชุมชนไม่เคยมีส่วนร่วมวางแผนในการจัดการศึกษาร่วมกับ โรงเรียน ชุมชนมีสภาพเศรษฐกิจไม่ดี ยากจน ชุมชนไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ โรงเรียน และชุมชนยังให้ความเห็นว่าโรงเรียนควรมีนุชขสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ชุมชนร่วมรับรู้ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ภูมิใจ การพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จ โรงเรียนควรชี้แจงนโยบาย แผนงาน โครงการจัดการศึกษาให้ชุมชนทราบสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ศิริกาญจน์ โกสุม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการ โรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการ โรงเรียนและคณะครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะคณะกรรมการ ที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ในชุมชน ทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานทั้งในการพัฒนาชุมชนและพัฒนาโรงเรียน

ตำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอภูเวียงจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เกือบทุกด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมมาก คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน และด้านที่มีส่วนร่วมน้อย คือ การให้ความเห็นชอบ และการจัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษาตัวแทนจากชุมชนมีส่วนร่วมน้อยทุกด้าน กรรมการตัวแทนครูและผู้บริหาร โรงเรียน มีส่วนร่วมมากทุกด้าน

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น ปัญหาระดับปานกลางทุกด้าน ปัญหาสำคัญเกิดจากกรรมการสถานศึกษาไม่มีหน้าที่ดีพอและขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ร่องลงมาเกิดจากผู้บริหาร โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมกรรมการเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยครั้งมาก

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ ระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะความต้องการให้เด็กได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วถึงทุกคนและมี

คุณภาพได้มาตรฐาน กรรมการจากชุมชน จากครูและผู้บริหาร โรงเรียนก็ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระดับมากทุกด้าน

สมจิต ชันขวา (2544 : 55) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่าคณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 9 กิจกรรม 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีส่วนร่วมจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนและชั้นเรียน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 6 กิจกรรม 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียนตามแผนปฏิบัติการ มีส่วนร่วมจัดทำแผนควบคุม กำกับ ติดตามการใช้งบประมาณ และมีส่วนร่วมกำหนด โครงการในการจัดหางบประมาณ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมจัดหาเงินในการพัฒนาโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์สินสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะ ชุมชนอยากให้มีการสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารบุคคล โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง ในทุกกิจกรรม 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมศึกษาข้อมูลของบุคลากรครูในการเตรียมพร้อมที่จะพัฒนา มีส่วนร่วมประสานสัมพันธ์ให้บุคลากรครูให้ปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และมีส่วนร่วมส่งเสริมให้บุคลากรมี ความก้าวหน้าทางวิชาชีพและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนกิจกรรมที่คณะกรรมการมีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมความต้องการบุคลากรครูสาขาวิชาต่าง ๆ และยังให้รัฐบาลช่วยจัดบุคลากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก จำนวน 5 กิจกรรม 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านมี ส่วนร่วมส่งเสริม

ให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและร่วมพัฒนาโรงเรียน ด้านมีส่วนร่วมร่วมประสานสัมพันธ์ผลงานของ โรงเรียนแก่ชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมติดตาม รายงาน และประเมินผล การบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียน และนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนต่อไป ส่วนกิจกรรมที่มีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนยังเสนอแนะให้องค์กรชุมชนเข้ามาใช้บริการ โรงเรียนให้มากขึ้น การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ ความให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

สัญญา อภิบาลกุล (2545 : 61) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้าง การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้ง เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในด้านประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถ ทำได้มากน้อยเพียงใด เช่น ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป รวมทั้งมี การเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง แต่ไม่ค่อยกล้าลงความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับปัญหาที่พบ เช่น เรื่องการมีรายได้น้อย หรือฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำไม่เอื้อต่อการมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนอยู่ในระหว่างปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาและต้องการรู้บทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

อนันต์ หวะสุวรรณ (2545 : 47) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ในการเตรียมการวางแผน การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการกำกับ ติดตามประเมินและรายงาน โดยภาพรวม พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ทุกประเภทและใน โรงเรียนทุกขนาดทั้งใน ภาพรวมและทุกชั้นตอนอยู่ระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ขั้นเตรียมการวางแผน เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาตามประเภท
 ของคณะกรรมการพบว่า ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ระดับปานกลางทุกข้อ ผู้แทนครูและผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมากทุก
 ข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ระดับมาก ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างที่จะต้องใช้เป็นส่วนประกอบ
 ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการใน
 การวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน การคาดคะเนแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่อยู่ใน
 ภารกิจของโรงเรียน การคาดคะเนความต้องการด้านทรัพยากรและการเงิน โรงเรียน

2.2 ขั้นการวางแผน เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาตามประเภท
 ของคณะกรรมการ พบว่า ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน และ ผู้แทน
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ระดับปานกลางทุกข้อ ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับ
 มากทุกข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ระดับมาก ได้แก่ ความคาดหวังในอนาคต ในการพัฒนาการศึกษา
 ของ โรงเรียนประถมศึกษา

2.3 ขั้นนำแผนไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาตาม
 ประเภทของคณะกรรมการ พบว่า ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน และ
 ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ระดับปานกลางทุกข้อ ผู้แทนครูและ
 ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับ ปานกลาง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติที่นำแผน ไปสู่ การปฏิบัติ
 ไม่สำเร็จ อยู่ระดับมากได้แก่ การเตรียมบุคลากร เงิน วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดทำแผนพัฒนา
 การศึกษาของโรงเรียน การเสริมแรงผู้ปฏิบัติที่มีความสำเร็จในการนำแผน ไปสู่การปฏิบัติ
 ผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ระดับมาก ได้แก่ การแก้ไขปัญหาและประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.4 ขั้นการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
 พัฒนาการศึกษา ตามประเภทคณะกรรมการ พบว่า ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทน
 องค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกข้ออยู่ระดับ ปานกลาง
 ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมากทุกข้อ

3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการตามขนาดของโรงเรียน

3.1 ขั้นเตรียมการวางแผน โรงเรียนทุกขนาดมีการเตรียมการวางแผนอยู่ในระดับ
 ปานกลางทั้งโดยรวมและรายข้อทุกข้อ

3.2 ขั้นการวางแผน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมในทุกโรงเรียนทุกขนาดอยู่ปานกลาง และ พบว่า ความคาดหวังในอนาคต ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3.3 ขั้นนำแผนไปสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมในทุกโรงเรียนทุกขนาดอยู่ปานกลาง

3.4 ขั้นการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน พัฒนาการศึกษา ตามขนาดของโรงเรียน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในโรงเรียนทุกขนาดและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาการมีส่วนร่วม

4.1 ขั้นเตรียมการวางแผน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนว่า ข้อมูลและสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบันและไม่เป็น ระบบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เป็นไปตามแผน การเตรียมการวางแผนมีน้อย

4.2 ขั้นการวางแผน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ขั้นการวางแผน พบว่า ผู้แทนที่มาจากผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจส่วนตัวในการประกอบอาชีพเลี้ยง ครอบครัวยังมีเวลาน้อยใน การมีส่วนร่วม

4.3 ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดบุรีรัมย์ ขั้นนำแผนไปปฏิบัติ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่มีการใช้ เป็น เครื่องมือในการบริหารจัดการ การประสานงานค่อนข้างน้อย

4.4 ขั้นกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ขั้นการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน มีความคิดเห็นว่า ยังไม่มี การประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงาน

ยุทธศิลป์ พานนท์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตาม บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สระบุรี พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับ ปานกลาง คณะกรรมการที่มาจากผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับ มากที่สุด และที่มาจากครูมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับ มาก ส่วนคณะกรรมการที่มาจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ มีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง

ศาสตราจารย์ (2546 : 53) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากร ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับ น้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาและด้านกระบวนการการบริหารมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านผู้บริหารมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบริหารทั่วไป

อำนาจ มีศรี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นิรุศ คีตพิณ (2549 : 74) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนโป่งนก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ปรับปรุง ซ่อมแซมแหล่งเรียนรู้ จัดทำแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตลอดจนร่วมวางแผน ส่งเสริม ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาแก่สถานศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ
ได้นั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือกัน ระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง โรงเรียน เพราะ โรงเรียนเป็น
ส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนคาดหวังในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แต่ก็ไม่ควรปล่อยให้การจัด
การศึกษาเป็นของโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้การศึกษานั้น
สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น อันเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาแบบมี
ส่วนร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูใน โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน จำแนกออกเป็น
 - 1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน
 - 1.2 ครู จำนวน 26 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและตำแหน่ง ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 6 ระดับ

ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

6	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
5	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับมาก
4	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
1	หมายถึง	ไม่เคยมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีวิธีการสร้างดังนี้

2.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2.2 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ทฤษฎี แนวคิดและหลักการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ค่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โครงสร้าง และภาษา รวมทั้งความครอบคลุมของข้อคำถาม

2.5 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม เป็นการหาความเที่ยงตรง เชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ มีจำนวน 3 คน ได้แก่

2.5.1 อาจารย์ ดร.ผดุงชาติ ยงค์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.5.2 อาจารย์ ดร.ธำรงค์ นนท์ตาศึกษานิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

2.5.3 อาจารย์สุเวช เณรเกิด ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์

ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูในโรงเรียนอนุบาลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.9869 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 41 ฉบับ เก็บรวบรวมได้ 41 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
 2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
 3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
 4. ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่

(Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับ โดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยภาพรวม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขต ออกเป็น 6 ระดับ คือ (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 – 6.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4.51 – 5.50	มีส่วนร่วมในระดับมาก
3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
1.00 – 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	20	48.78
1.2 หญิง	21	51.22
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	6	14.63
2.2 30-40 ปี	9	21.95
2.3 41-50 ปี	16	39.03
2.4 51 ปี ขึ้นไป	10	24.39
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
3.1 ประถมศึกษา	5	12.20
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	5	12.20
3.3 ปริญญาตรี	29	70.73
3.4 สูงกว่าปริญญาตรี	2	4.87
4. ตำแหน่ง		
4.1 ครู	26	63.42
4.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	36.58
รวม	41	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 41 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า เป็นเพศชาย จำนวน 20 คน (ร้อยละ 48.78) และเป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน (ร้อยละ 51.22)

จำแนกตามอายุ ปรากฏว่า ช่วงอายุ ช่วงอายุ 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 16 คน (ร้อยละ 39.03) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 10 คน (ร้อยละ 24.39) และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 14.63)

จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ปรากฏว่า ระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 29 คน (ร้อยละ 70.73) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน (ร้อยละ 12.20) และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 4.87)

จำแนกตามตำแหน่ง ปรากฏว่า ตำแหน่งครู จำนวน 26 คน (ร้อยละ 63.42) และตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน (ร้อยละ 36.58)

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 2-6 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน			
ด้านการบริหารวิชาการ	4.92	.716	มาก
ด้านการบริหารงบประมาณ	4.96	.488	มาก
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.74	.559	มาก
ด้านการบริหารทั่วไป	4.89	.549	มาก
รวมเฉลี่ย	4.88	.578	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.92$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.74$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์
 จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน			
1. มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	5.17	.972	มาก
2. มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในสถานศึกษา	5.02	.961	มาก
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	5.27	.837	มาก
4. พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิชาแกนแต่ละกลุ่มวิชาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	4.46	.925	ปานกลาง
5. จัดหาวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งประกอบการเพื่อฝึกประสบการณ์	5.07	1.034	มาก
6. รวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบปฏิบัติงานราชการ	4.39	.802	ปานกลาง
7. กำหนดหน้าที่การรับผิดชอบของบุคลากรงานวิชาการ	5.05	1.139	มาก
8. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการ	4.73	1.001	มาก
9. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.59	.894	มาก
10. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา	5.07	1.058	มาก
11. การระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อสนับสนุนทางการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาการ	4.90	1.020	มาก
12. รณรงค์ให้เด็กทุกคนในพื้นที่บริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.22	.759	มาก
13. ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ	5.07	.755	มาก
รวมเฉลี่ย	4.92	.935	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้าน

การบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 และ 6 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 5.27$) รองลงมาคือข้อ 12 รณรงค์ให้เด็กทุกคนในพื้นที่บริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 5.22$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 รวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบปฏิบัติงานราชการ ($\bar{X} = 4.39$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน			
1. จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	5.12	.781	มาก
2. การพิจารณาแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	5.07	.932	มาก
3. บริหารงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ	5.20	.813	มาก
4. การติดตามรายงานผลการใช้งบประมาณ	5.15	.654	มาก
5. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์	5.12	.781	มาก
6. การแต่งตั้งกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุมการก่อสร้าง ตรวจสอบการจ้าง ตรวจรับพัสดุ	5.15	.727	มาก
7. การเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ	4.80	.715	มาก
8. การเรียกเก็บเงินค่าบำรุงต่าง ๆ จากผู้ปกครอง	4.46	.809	ปานกลาง
9. การดำเนินการด้านกองทุนเพื่อการศึกษา	4.44	.838	ปานกลาง
10. ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารและพัฒนาด้านงบประมาณ	5.05	.835	มาก
รวมเฉลี่ย	4.96	.789	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้าน

การบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 8 และ 9 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 บริหารงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 5.20$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การติดตามรายงานผลการใช้งบประมาณ และข้อ 6 การแต่งตั้งกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุมการก่อสร้าง ตรวจการจ้าง ตรวจรับพัสดุ ($\bar{X} = 5.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 การดำเนินการด้านกองทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน			
1. การวางแผนอัตรากำลัง	4.17	.834	ปานกลาง
2. การพัฒนาบุคลากร	5.27	.867	มาก
3. การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคคล	4.83	.972	มาก
4. การจัดองค์กรในสถานศึกษา	4.22	.652	ปานกลาง
5. การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน	5.39	.703	มาก
6. การพิจารณาความดีความชอบ	4.22	.725	ปานกลาง
7. การส่งเสริมวินัยและดำเนินการทางวินัย	5.02	.790	มาก
8. การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โอน ย้ายบุคลากรในสถานศึกษา	4.34	.883	ปานกลาง
9. การพิจารณาเข้าศึกษาอบรม การศึกษาต่อของบุคลากรในสถานศึกษา	4.76	.734	มาก
10. การประเมินผลการปฏิบัติงาน	5.15	.823	มาก
รวมเฉลี่ย	4.74	.798	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1, 4, 6

และ 8 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ($\bar{X} = 5.39$) รองลงมาคือข้อ 2 การพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 5.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 การวางแผนอัตรากำลัง ($\bar{X} = 4.17$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์
จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน			
1. การออกระเบียบข้อบังคับประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา	4.68	.610	มาก
2. การจัดทำตาราง แผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.83	1.070	มาก
3. การกำหนดแผนการใช้อาคารสถานที่และห้องเรียน	4.88	.954	มาก
4. การจัดหาทุนการศึกษา	4.29	.642	ปานกลาง
5. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	5.05	.740	มาก
6. การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร เกียรติคุณสถานศึกษา	4.90	.970	มาก
7. การจัดทำให้บริการข้อมูลสารสนเทศของ โรงเรียนแก่ชุมชน	4.80	.749	มาก
8. การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสมาคมศิษย์เก่า สมาคม ผู้ปกครองและครู	4.88	.927	มาก
9. การระดมความร่วมมือจากชุมชนเพื่อจัดการศึกษา	5.02	.935	มาก
10. การบริหารแหล่งวิทยาการและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการศึกษา	5.00	1.000	มาก
11. การร่วมโครงการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	5.10	.800	มาก
12. การแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียน	5.00	.775	มาก
13. การสำรวจความต้องการด้านการศึกษาแก่ชุมชน	4.95	.893	มาก
14. การรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.85	.760	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียน			
15. การให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา	5.12	.781	มาก
รวมเฉลี่ย	4.89	.840	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 15 การให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 5.12$) รองลงมาคือข้อ 11 การร่วมโครงการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ($\bar{X} = 5.10$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 การจัดหาทุนการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ควรจัดหาแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกประสบการณ์ให้นักเรียน	12	37.50
2	ควรมีมาตรการควบคุมการไปเล่นเกมของนักเรียนตามร้านเกม	8	25.00
3	จัดให้มีการสอนพิเศษนักเรียนที่อ่านไม่คล่องและเขียนไม่ได้เพิ่มเติม	6	18.75
4	จัดทำวารสารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน	4	12.50

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
5	จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองหรือสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน	2	6.25
	รวม	32	100

จากตาราง 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกประสบการณ์ให้นักเรียน (ร้อยละ 37.50) รองลงมา คือ ควรมีมาตรการควบคุมการไปเล่นเกมของนักเรียนตามร้านเกม (ร้อยละ 25.00) และจัดให้มีการสอนพิเศษนักเรียนที่อ่านไม่คล่องและเขียนไม่ได้เพิ่มเติม (ร้อยละ 18.75) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินงานวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูใน โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน จำแนกออกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และครู จำนวน 26 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูใน โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ อำเภอหนองหงส์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง และหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.9869

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถาม ไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูของโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 41 ฉบับ แล้วเก็บแบบสอบถามกลับคืนมา ได้จำนวน 41 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกประสบการณ์ให้นักเรียน รองลงมา คือ ควรมีมาตรการควบคุมการไปเล่นเกมของนักเรียนตามร้านเกม และจัดให้มีการสอนพิเศษนักเรียนที่อ่านไม่คล่องและเขียนไม่ได้เพิ่มเติมตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ซึ่งมีประเด็นที่ค้นพบ อันเป็นข้อมูลให้โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ให้ความสนใจต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงเรียนมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมาก และในปัจจุบัน โรงเรียนได้มีนโยบายเร่งรัดคุณภาพ มีการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ โรงเรียนได้ให้ความสำคัญและตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูด้านต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูจึงได้เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งต่อการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 79) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา พบว่าคณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงานและการประเมินอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกาญจน์ โกสุม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชญญา อภิบาลกุล (2545 : 61) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการของโลก ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีความรู้ความสามารถ และกล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในอีกด้านหนึ่งของการพัฒนาโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียนมีการเชิญชวน กระตุ้น ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูเข้ามามีบทบาทมาก ๆ ในการจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของทรวงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2543 : 47) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการจัดการศึกษาที่ประชาชนในชุมชนไม่ว่าเป็นรายบุคคลหรือองค์กร คณะบุคคลเข้าร่วมจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและสนองความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของของชัญญา อภิบาลกุล (2545 : 95) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลที่เข้าไปมีส่วนในองค์การดำเนินภารกิจร่วมกัน มีความเกี่ยวข้องจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิกและองค์การเพื่อให้เกิดผลทั้งตนเองและหน่วยงาน/องค์การ

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงบประมาณ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู มีความเห็นว่าเป็นหน้าที่โดยตรง มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ประกอบกับโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ได้มีการประชุมชี้แจงวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ พิจารณาการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง ตรวจสอบการจ้าง ตรวจสอบพัสดุ ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ นอกจากนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูยังมีส่วนจัดหาทุนเพื่อการศึกษา หรืออาจจะเป็นเพราะโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ได้เปิด โอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารงบประมาณในโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสัมพันธ์ อุปลา (2541 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านงานธุรการ การเงิน พัสดุ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” จำนวน 1 ข้อ คือ ร่วมบริจาคอุปกรณ์ แรงงาน ที่สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิต ชันขวา (2544 : 55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็น

เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ มีความเห็นว่าเป็นหน้าที่โดยตรง นอกจากนี้โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์มีการประชุมชี้แจงวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการบริหารงบประมาณ ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ส่วนหนึ่งอาจยังคิดว่าการบริหารจัดการเป็นหน้าที่โดยตรงของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษา หรือผู้ปฏิบัติตาม การร้องขอจากสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมขาดความต่อเนื่องและไม่พร้อมเพียง ไม่ใช่ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือพัฒนาการศึกษา

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ได้ให้ความสำคัญในด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ มีการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนสนับสนุนครูและบุคลากรในโรงเรียนให้มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับกระแสการปฏิรูปการศึกษาในด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยครูดี ครูมืออาชีพมาเป็นผู้สอน การเรียนรู้จึงจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัย และมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งจะสนับสนุนให้ได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ อันจะส่งผลให้โรงเรียนมีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดีเก่ง และมีความสุข จนครูและบุคลากรทางการศึกษาเหล่านั้น สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุเวียงจังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะความต้องการให้เด็กได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วถึงทุกคนและมีคุณภาพได้มาตรฐาน กรรมการจากชุมชน จากครูและผู้บริหารโรงเรียนก็ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดของเสนาะ ดิยาว (2540 : 24-30) กล่าวถึงการบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้คน ใช้คน และบำรุงรักษาคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม นั่นคือ

หน้าที่ทางด้านการรับสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาตัวบุคคล การรักษาระเบียบวินัย การให้สวัสดิการและการโยกย้าย เปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์สนับสนุนให้มีการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอเพื่อประสานการระดม และการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกับชุมชน เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโดยใช้วิธีที่หลากหลาย เช่น การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของ สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู การบริหารแหล่งวิทยาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ในการศึกษา การร่วมโครงการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีการร่วมวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการจัดระบบนิเทศติดตามผลประเมินผล และรายงานผลต่อสาธารณชนให้ได้รับทราบ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ มีศรี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในปัจจุบันสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ได้มี นโยบายเร่งรัดคุณภาพ มีการปฏิรูปการศึกษาตาม นโยบายระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญและความตระหนักต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาแหล่ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกประสบการณ์ให้นักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์มี แหล่งภูมิปัญญาฝึกประสบการณ์ในท้องถิ่นให้นักเรียนไม่มากนัก โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุม วางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกประสบการณ์ให้นักเรียนร่วมกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และชุมชน โดยเน้นระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นมาใช้ เป็นแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนได้ไปเรียนรู้และศึกษานอกสถานที่แหล่งภูมิ ปัญญาที่ได้รับรางวัล และแหล่งเรียนรู้ที่ทางราชการให้การยอมรับ ซึ่งจะได้นำความรู้ที่ไปดูมา ปฏิบัติจริงและฝึกประสบการณ์เต็มรูปแบบ และนำประสบการณ์ไปเป็นอาชีพเสริมและมีรายได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุฒ ดิฉพัฒน์ (2549 : 74) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนกลุ่ม โรงเรียน โป่งนก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ปรับปรุง ซ่อมแซมแหล่งเรียนรู้ จัดทำแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตลอดจนร่วมวางแผน ส่งเสริม ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาแก่สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนา โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ดังนั้น โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหา จัดหาบุคลากรให้เหมาะสมกับงานมากที่สุด โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครารู้สึกว่าตัวเองเป็นเจ้าของโรงเรียน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางโรงเรียนให้มากที่สุด มีการจัดบุคลากรให้ตรงตามความสามารถ ความถนัด ให้ตรงตามความต้องการของโรงเรียน และจำนวนนักเรียน มีการประสานความร่วมมือกับวิทยากรท้องถิ่นในชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในการทำงาน อันจะส่งผลให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งผลถึงตัวผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การวางแผนอัตรากำลัง ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู อาจจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องไกลตัว เพราะไม่เคยถือปฏิบัติ และไม่เคยชิน ดังนั้น โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกรอบทิศทาง อัตรากำลังในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการในโรงเรียนอีกทางหนึ่ง นำไปสู่การพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูอย่างแท้จริง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้เรียน โรงเรียน และชุมชนมากขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรมีการศึกษาระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์และ โรงเรียนใกล้เคียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค่าพิศคุณท์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2550). แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2540). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กานดา พูนลาภทวี. (2530). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- จิระพันธ์ เคมะ. (2542). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงสร้างการบริหารการศึกษาประเทศ สหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรีนธ์.
- ชญญา อภิบาลกุล. (2545). รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจ การบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ค. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ค. (สาขาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ถ่ายเอกสาร).
- ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต. (2543). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิรุศ คีคพิณ. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนโป่งนก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาหลักสูตร และการสอน). งบประมาณ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
- พนัส หันนาคินทร์. (2545). กรรมการการศึกษาในทัศนะของข้าพเจ้า. พิษณุโลก : การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. (อัคร์ตำเนา).
- ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2540). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- ไพรัช อรรถกามาณนท์. (2545). การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ภิญโญ สาร. (2540). หลักการบริหารศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภูวดล หมั่นสีพรหม. (2546). การบริหารโดยการมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุษศิริ ปานนนท์. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วินัย คีตสงค์. (2550). การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- วิศิษฐ์ กมลานนท์. (ม.ป.ป.). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนแออัด. โรงเรียนประถม นนทบุรี กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ศิริกาญจน์ โกสุม. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมจิต ชันขวา. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

สวรรณค์ วรอินทร์ และทิพวัลย์ คำคง. (2545). แนวคิดในการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.

สัมพันธ์ อุปลา. (2541). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สาคร คุณชื่น. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาพัฒนาการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาคร สัจวงศ์. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาวัง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สายพิน เชื้อชูชาติ. (2541). การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(สาขาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 6.
การบริหารธุรการและการเงิน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2541). รายงานวิจัยสภาพการบริหารงานของผู้บริหารใน
สถานศึกษาตามความเห็นของครู อาจารย์ และผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญ
ศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.

- สำราญ หาญประเสริฐ. (2544). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรพล พุฒคำ. (2544). หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา. เอกสารประกอบการสอน.
ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. (2540). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร.
- เสนาะ ดิยาว. (2540). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การบริหารการศึกษา. ประมวลชุดวิชาสัมมนาปัญหาแนวโน้มทางการบริหารการ
ศึกษา หน่วยที่ 7 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2541). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนันต์ หวะสุวรรณ. (2545). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
กระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำนวยการ มิสรี. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(สาขาการบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อุทัย คุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. (2540). ชุมชนกับการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ :
เอส ดี เพรส.
- Beach, D. S. (1980). **Personnel : The Management of People at Work.** 4th ed.
New York : Macmillan.
- Castallo, R. T. et. al. (1992). **School Personnel Administration : A Practitioner's
Guide.** Massachusetts : Simon & Schuster.
- Flippo, E. B. (1976). **Principles of Personnel Management.** 4th ed. Tokyo : McGraw
- Hill Kogakusha.
- Hoy, W. K. & Miske, C.G. (2001). **Educational Administration : Theory,
Research and Practice.** 6th ed. McGraw – Hill International Edition 2001.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยังกติ

ด้วย นายมนเฑาะว์ แสงสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการ ทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

S. Sae

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธีรพงศ์ นนท์ตา

ด้วย นายมนอช แสงสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการ ทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุเวช เณรเกิด

ด้วย นายมนช แสงสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการ ทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๓

ด้วย นายมานิช แสงสว่าง นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการ ค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้ เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายมานิช แสงสว่าง ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๔๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติแคะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์

ด้วย นายมาโนช แสงสว่าง นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขออนุมัติอนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู
ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว
อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

มี 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู

ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์
จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งหมด 4 ด้าน รวม 48 ข้อ คือ

1. การบริหารวิชาการ จำนวน 13 ข้อ
2. การบริหารงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล จำนวน 10 ข้อ
4. การบริหารงานทั่วไป จำนวน 15 ข้อ

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอน ตามสภาพที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง ทั้งนี้
เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

3. การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด
ข้อมูลทั้งหมดผู้ศึกษาค้นคว้าจะเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้ในเฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านอย่างสูงที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นายมานิช แสงสว่าง

นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายถูก ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

30-40 ปี

41-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่ง

ครู

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามของแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในตารางให้ตรงกับ

ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนา

โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ โดยกำหนดคะแนนตามระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งแต่ละช่อง

มีความหมายดังนี้

6	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
5	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
4	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
3	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
2	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
1	หมายถึง	ระดับการไม่เคยมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	6	5	4	3	2	1
1. การบริหารวิชาการ						
1.1 มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
1.2 มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในสถานศึกษา						
1.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
1.4 พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิชาแกนแต่ละกลุ่มวิชาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น						
1.5 จัดหาวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งประกอบการเพื่อฝึกประสบการณ์						
1.6 รวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบปฏิบัติงานวิชาการ						
1.7 กำหนดหน้าที่การรับผิดชอบของบุคลากรงานวิชาการ						
1.8 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานวิชาการ						
1.9 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
1.10 การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา						
1.11 การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนทางการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาการ						
1.12 รมรงค์ให้เด็กทุกคนในพื้นที่บริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน						
1.13 ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ						
2. การบริหารงบประมาณ						
2.1 จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ						
2.2 การพิจารณาแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ						
2.3 บริหารงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ						
2.4 การติดตามรายงานผลการใช้งบประมาณ						
2.5 การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์						

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	6	5	4	3	2	1
2.6 การแต่งตั้งกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุมการก่อสร้าง ตรวจการจ้าง ตรวจรับพัสดุ						
2.7 การเบิกจ่ายเงินประเภทต่างๆ						
2.8 การเรียกเก็บเงินค่าบำรุงต่างๆ จากผู้ปกครอง						
2.9 การดำเนินการด้านกองทุนเพื่อการศึกษา						
2.10 ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหาร และพัฒนาด้านงบประมาณ						
3. การบริหารงานบุคคล						
3.1 การวางแผนอัตรากำลัง						
3.2 การพัฒนาบุคลากร						
3.3 การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร						
3.4 การจัดองค์กรในสถานศึกษา						
3.5 การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน						
3.6 การพิจารณาความดีความชอบ						
3.7 การส่งเสริมวินัยและดำเนินการทางวินัย						
3.8 การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โอน ย้ายบุคลากร ในสถานศึกษา						
3.9 การพิจารณาเข้าศึกษาอบรมการศึกษาต่อของบุคลากร ในสถานศึกษา						
3.10 การประเมินผลการปฏิบัติงาน						
4. การบริหารทั่วไป						
4.1 การออกระเบียบข้อบังคับประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา						
4.2 การจัดทำตาราง แผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา						
4.3 การกำหนดแผนการใช้อาคารสถานที่และห้องเรียน						
4.4 การจัดหาทุนการศึกษา						
4.5 การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น						

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	6	5	4	3	2	1
4.6 การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร เกียรติคุณ สถานศึกษา						
4.7 การจัดทำ ให้บริการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน แก่ชุมชน						
4.8 การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู						
4.9 การระดมความร่วมมือจากชุมชนเพื่อจัดการศึกษา						
4.10 การบริหารแหล่งวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการศึกษา						
4.11 การร่วมโครงการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา						
4.12 การแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียน						
4.13 การสำรวจความต้องการด้านการศึกษาแก่ชุมชน						
4.14 การรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา						
4.15 การให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษา						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

มานิช แสงสว่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	184.8000	1095.8897	.8047	.9865
A2	185.1000	1088.5069	.8311	.9865
A3	184.7667	1095.9782	.7862	.9866
A4	184.8333	1095.0402	.7613	.9866
A5	185.1333	1091.7747	.7692	.9866
A6	184.7333	1094.7540	.8345	.9865
A7	184.9333	1081.3057	.8189	.9865
A8	184.7667	1092.5989	.8085	.9865
A9	184.7667	1093.0816	.8391	.9865
A10	184.7333	1084.4092	.8974	.9863
A11	185.4000	1091.4207	.8974	.9864
A12	185.1000	1091.1966	.7562	.9866
A13	185.1000	1088.2310	.8357	.9865
B14	184.7667	1094.3230	.8164	.9865
B15	184.8667	1094.0506	.7609	.9866
B16	185.1000	1093.1276	.7546	.9866
B17	184.7000	1102.2862	.7630	.9866
B18	185.1667	1094.9713	.7742	.9866
B19	185.3333	1076.2989	.8458	.9865
B20	185.3000	1103.4586	.6731	.9868
B21	184.6333	1102.3782	.7812	.9866
B22	184.8333	1105.5920	.7235	.9867
B23	185.1667	1103.1092	.6999	.9867
C24	185.2333	1089.5644	.8564	.9864
C25	184.7000	1091.8034	.7962	.9865
C26	184.8000	1096.9241	.7475	.9866
C27	185.0333	1100.7230	.7487	.9866
C28	184.9000	1086.3690	.8091	.9865
C29	184.8667	1085.9126	.8307	.9865
C30	185.0333	1094.2402	.7895	.9866
C31	184.8333	1085.4540	.8233	.9865
C32	184.9667	1099.2057	.7666	.9866
C33	184.5333	1095.8437	.8318	.9865
D34	184.7333	1089.3057	.8162	.9865
D35	185.1000	1084.1621	.8375	.9865
D36	184.8000	1093.4069	.7425	.9866
D37	184.8000	1081.9586	.8640	.9864
D38	185.0000	1104.6897	.6858	.9867
D39	184.8667	1097.8437	.6967	.9867
D40	184.9667	1089.7575	.8216	.9865

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
D41	184.8667	1095.5678	.7352	.9867
D42	185.0000	1094.8276	.7251	.9867
D43	184.8000	1097.8897	.7675	.9866
D44	185.1667	1096.5575	.7463	.9866
D45	185.1333	1083.9126	.8064	.9865
D46	184.9000	1115.1966	.5202	.9870
D47	184.8000	1098.5103	.6874	.9867
D48	184.8667	1105.9126	.6168	.9869

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 48

Alpha = .9869

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ 1	41	3	6	5.17	.972
ข้อ 2	41	3	6	5.02	.961
ข้อ 3	41	3	6	5.27	.837
ข้อ 4	41	3	6	4.46	.925
ข้อ 5	41	3	6	5.07	1.034
ข้อ 6	41	3	6	4.39	.802
ข้อ 7	41	3	6	5.05	1.139
ข้อ 8	41	3	6	4.73	1.001
ข้อ 9	41	3	6	4.59	.894
ข้อ 10	41	3	6	5.07	1.058
ข้อ 11	41	3	6	4.90	1.020
ข้อ 12	41	3	6	5.22	.759
ข้อ 13	41	3	6	5.07	.755
Valid N (listwise)	41				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ 14	41	3	6	5.12	.781
ข้อ 15	41	3	6	5.07	.932
ข้อ 16	41	3	6	5.20	.813
ข้อ 17	41	3	6	5.15	.654
ข้อ 18	41	3	6	5.12	.781
ข้อ 19	41	3	6	5.15	.727
ข้อ 20	41	3	6	4.80	.715
ข้อ 21	41	3	6	4.46	.809
ข้อ 22	41	3	6	4.44	.838
ข้อ 23	41	3	6	5.05	.835
Valid N (listwise)	41				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ 24	41	3	6	4.17	.834
ข้อ 25	41	3	6	5.27	.867
ข้อ 26	41	3	6	4.83	.972
ข้อ 27	41	3	6	4.22	.652
ข้อ 28	41	3	6	5.39	.703
ข้อ 29	41	3	6	4.22	.725
ข้อ 30	41	3	6	5.02	.790
ข้อ 31	41	3	6	4.34	.883
ข้อ 32	41	3	6	4.76	.734
ข้อ 33	41	3	6	5.15	.823
Valid N (listwise)	41				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ 34	41	3	6	4.68	.610
ข้อ 35	41	3	6	4.83	1.070
ข้อ 36	41	3	6	4.88	.954
ข้อ 37	41	3	6	4.29	.642
ข้อ 38	41	3	6	5.05	.740
ข้อ 39	41	3	6	4.90	.970
ข้อ 40	41	3	6	4.80	.749
ข้อ 41	41	3	6	4.88	.927
ข้อ 42	41	3	6	5.02	.935
ข้อ 43	41	3	6	5.00	1.000
ข้อ 44	41	3	6	5.10	.800
ข้อ 45	41	3	6	5.00	.775
ข้อ 46	41	3	6	4.95	.893
ข้อ 47	41	3	6	4.85	.760
ข้อ 48	41	3	6	5.12	.781
Valid N (listwise)	41				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านที่ 1	41	3	6	4.92	.716
ด้านที่ 2	41	4	6	4.96	.488
ด้านที่ 3	41	4	5	4.74	.559
ด้านที่ 4	41	4	5	4.89	.549
Valid N (listwise)	41				

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายมาโนช แสงสว่าง
วัน เดือน ปีเกิด	20 ธันวาคม พ.ศ. 2497
สถานที่เกิด	เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	57 หมู่ 14 ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู โรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2510 ประถมศึกษา โรงเรียนเมืองนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2514 มัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2518 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง เอกสังคมศึกษา วิทยาลัยครูนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2530 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2554 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์